

8. Popovych, Zh. (2007). Vira Stetsko found a self-portrait of Pinzel, *Hazeta po-ukrainsky* [Newspaper in Ukrainian], August 21. (in Ukrainian).
9. Stetsko, V. (2013). Reflection of the work of John Georg Pinzel in the collection of Ternopil Regional Museum of Local Lore. *Zbirnyk prats : tom 8. Muzei Ternopilshchyny* [Collection of works: volume 8. Museums of Ternopil region], Ternopil: TzOV "Terno-hraf", pp. 475–495. (in Ukrainian).
10. Stetsko, V. (2007). *Pinzel i Ternopilshchyna* [Pinzel and Ternopil region], Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky. (in Ukrainian).
11. Stetsko, V. (2012). *Taina Pinzelia : albom* [Pinzel's Secret: Album], Kyiv: Maister knyh. (in Ukrainian).

УДК 687.01:646.48

DOI: <https://doi.org/10.25128/2411-3271.19.2.23>

Вікторія Будяк

<https://orcid.org/0000-0002-4537-8766>

кандидат мистецтвознавства, доцент

Черкаський державний технологічний університет

toris87@ukr.net

АКСЕСУАРИ ТА ДОПОВНЕННЯ – НЕВІД’ЄМНІ АТРИБУТИ ГЛАМУРНОГО КОСТЮМА

У статті досліджено жіночий костюм кінця XIX–XX ст., який став підґрунтям для формоутворення гламурного костюма. Визначено, яку роль відведено аксесуарам та доповненням у структурі костюма. Охарактеризовано і класифіковано аксесуари за призначенням та принципами формоутворення в дизайні костюма. Висвітлено еволюцію розвитку основних атрибутів гламурного костюма та їх втілення в сучасній дизайн-практиці.

Ключові слова: гламурний образ, оздоблення, декорування, головні убори, ювелірні прикраси, макіяж.

Викторія Будяк

кандидат искусствоведения, доцент

Черкасский государственный технологический университет

АКСЕССУАРЫ И ДОПОДНЕНИЯ – НЕОТЪЕМЛЕМЫЕ АТРИБУТЫ ГЛАМУРНОГО КОСТЮМА

В статье исследован женский костюм конца XIX–XX вв., который стал основой для формообразования гламурного костюма. Определено, какую роль играют аксесуары и дополнения в структуре костюма. Охарактеризованы и классифицированы аксесуары по назначению и принципам формообразования в дизайне костюма. Освещена эволюция развития основных атрибутов гламурного костюма, их воплощение в современной дизайн-практике.

Ключевые слова: гламурный образ, отделка, декорирование, головные уборы, ювелирные украшения, макияж.

Viktoriia Budiak

Candidate of Art Studies, Associate Professor

Cherkasy State Technological University

**ACCESSORIES AND ADDITIONS ARE ESSENTIAL ATRIBUTES
OF GLAMOUR COSTUME**

Due to things, people form their own image and broadcast it to others. The image of a person is primary, and the ways of his achievement are secondary, but glamour develops within them. Accessories and additions play an important final role in creating a glamorous look. They make a crucial impression during an acquaintance, demonstrating your style.

In composition of a glamour costume, the accessories such as: bags, gloves, belts, glasses, hats, jewelry, and others – are essential attributes, they play not only role of additional elements but also contribute to the overall style of the costume. On the one hand, they must “fit” to the style, but on the other hand, they have their own “internal” fashion, which doesn’t always coincide with the ideas of designers. For this reason, the question of classification of accessories and additions characteristic of glamorous style in clothes design and determining of the main ways of their embodiment in modern design practice is still relevant.

The analysis of identified sources of information enables to state the following: fashion analysts and costume theorists consider glamour as a distinct stylistic tendency or integral structure of a particular style, which in modern conditions pretends to the recognition of specific design and artistic practice with the typical constants through which new images are constructed and recognized.

The origin of glamorous lifestyle, according to most of scientists is related to the epoch of Rococo, when France became the center of society life of all Europe, offering endless entertainments, holidays, balls and masquerades. Frenchmen identified glamour with an ability to present themselves exquisitely and with charm, to show their own elegance. An important fact is that the culture of salon and privately-elite communication appeared at that time, and became a foundation of a glamour culture, within which accessories and additions have and essential role.

According to the results of research of a glamorous costume of the late XIX – early XX centuries, it was found that during this period of time accessories took an important role in formation of a costume. First of all, accessories were made only of expensive and high-quality materials and were decorated with rich decor, that’s why only people of the upper classes of a society could afford them, thus demonstrating their social status. The research had also shown that gloves, hats, highheels and valuable jewelry were essential attributes of the glamorous costume in this period, and they had not only practical but also a decorative significance.

The XX century is characterized by a great variety and variation of accessories. The main changes got hats and shoes – designers and couturiers at the beginning of this century created constructively sophisticated forms of hats with rich decor, which over time, transformed into elegant small hats decorated with brooches, handmade embroidery, precious and semi-precious stones. At this time the culture of glamour penetrates into the different layers of a society, women try to copy the images of film-stars. Gloves, highheels, filament of pearls and valuable accessories remain the main attributes of a glamorous style, but considerable changes took place in the formation, design and use of the modern materials. The great attention is paid to decoration of products.

The peculiarity of modern glamour is that it is organic and acceptable as a way of life, as ideology, and as a specificity of styling one’s own appearance through a suit and accessories to it – only for a small group of consumers. As a rule, these are people who create glamour and live glamorously in the right surrounding. The main amount of people use glamour “on demand”, for example the actors of red carpets or the participants of beauty contests. In their daily life, these people are not always glamorous, but for these events, they choose a style of glamour that is focused on expressing exceptional status, fantastic, standard and seductive beauty.

Keywords: *glamorous image, compilation, decoration, hats, jewelry, makeup.*

За допомогою речей людина формує власний образ і транслює його довоколишнім. Образ людини є первинним, а шляхи його досягнення – вторинні, але саме в їх межах розвивається гламур. Важливу завершальну роль у створенні гламурного образу відводять аксесуарам та доповненням до костюма. Саме вони створюють вирішальне враження під час знайомства, демонструючи ваш стиль. У композиції гламурного костюма аксесуари: сумки,

рукавички, пояси, окуляри, головні убори, ювелірні прикраси та інше – є невід’ємними атрибутами, вони не тільки виконують роль додаткових елементів, а й беруть участь у створенні загального стилю костюма. З одного боку, їхні виробники зобов’язані “підлаштовуватися” до стилю, з іншого – у них є власна “внутрішня” мода, яка не завжди співпадає з ідеями дизайнерів. Саме тому залишається актуальним питання щодо класифікації аксесуарів та доповнень, характерних для гламурного стилю в дизайні одягу та визначення основних засобів їх втілення в сучасній дизайн-практиці.

Аналіз джерел, виявлених за темою дослідження, дає змогу констатувати наступне: аналітики моди й теоретики костюма розглядають гламур як виразну стильову тенденцію або цілісну структуру окремого стилю, що у сучасних умовах претендує на визнання специфічної проектно-художньої практики з типовими константами, через які розпізнають і конструюють нові візуальні образи. Серед найзначиміших видань, в яких розглянуто феномен гламуру, варто назвати праці Стівена Гандела [4], Ніколи Уайта і Йена Гріффітса [12], Валері Стіл [11], роботу відомого fashion-аналітика Клайва Скотта [15] та історика моди Жанін Бейсінгер [13]; вона, зокрема, демонструє, як вираз обличчя, фігура, зачіска, аксесуари та доповнення – все стало невід’ємними складовими образу гламурної жінки в синтезі з одягом і взуттям. Значну роботу в галузі історії виникнення і класифікації аксесуарів виконали науковці О. Калашнікова [5], Л. Орленко [8], І. Балдано [1] та Ф. Фаллюель [14].

Мета статті – проаналізувати жіночий костюм кінця XIX–XX ст., який став підґрунтям для формоутворення гламурного костюма та визначення характерних аксесуарів і доповнень, встановити їх роль та місце в структурі гламурного костюма початку XXI століття.

Зародження гламурного способу життя більшість науковців відносять саме до епохи рококо, коли Франція стала центром світського життя всієї Європи, пропонуючи нескінченні розваги, свята, бали й маскаради. Французи ототожнювали гламур з умінням подати себе вишукано і з шармом, виділитися власною елегантністю. Суттєво, що саме у цей час зароджується й активно розвивається культура салонного, приватно-елітарного спілкування, служачи ґрунтом для формування культури гламуру, в межах якої особливу роль відведено аксесуарам та доповненням.

Аксесуар (фр. *accessoire* від лат. *accessorius* – “додатковий”) – предмет, який використовують для доповнення образу або стилю. В дизайні одягу аксесуари надають костюмові завершеності [7]. Їх класифікують за призначенням та роллю в дизайні костюма:

- аксесуари магічного значення – до таких відносять амулети, обереги, талісмани;
- аксесуари, що прикрашають та привертають увагу довколишніх – намисто, персні, сережки, підвіски;
- демонстрація соціального статусу – переважно виконані з дорогоцінних матеріалів: ювелірні прикраси, інкрустовані діамантами, боа з натурального хутра, рукавички з мережива ручної роботи та ін.;
- зручність і практична значимість – сумки, гаманці, парасольки, капелюшки та ін.

У композиції гламурного костюма аксесуари та доповнення не тільки виконують роль додаткових деталей, а й створюють загальний стиль костюма і займають особливу нішу в його формоутворенні. Різноманіття елементів, що доповнюють гламурний костюм, – велике й потребує систематизації. На думку науковця Л. Орленко, є поділ на доповнення й аксесуари [8], історики моди І. Балдано та Ф. Фаллюель розділяють елементи доповнення за функціональним і декоративним принципом та належністю до певної частини тіла людини [1; 14]. Своєю чергою, О. Калашнікова пропонує розподіл аксесуарів на три групи:

- вестиментарні (ті, що їх одягають) аксесуари, до них відносять: головні убори, краватки, шарфи і нашійні хустки, взуття, рукавички й муфти, пояси та ремені, шалі, головні й наплічні хустки;
- портативні (носять у руках або в контейнерах) – віяла, парасольки і тростини, лорнети, моноклі й окуляри, сумки;
- ювелірні прикраси та біжутерія, годинники [5].

Незважаючи на таку класифікацію, призначення аксесуарів та їх роль у дизайні одягу з часом може змінюватися, навіть втратити утилітарну функцію, що є, як правило, первісною.

У такому випадку зберігається або виникає функція знаку/символу, яка допомагає “вижити”, хоча він може перейти в іншу групу аксесуарів. Історично різні аксесуари пройшли відмінний шлях розвитку, деякі відокремилися від одягу, інші ж виникли самостійно [7]. Одна з основних функцій, характерних для аксесуарів, – демонстрація соціального статусу, була притаманна заможним людям ще на початку XVII ст.; прикрашаючи й оточуючи себе предметами розкоші, вони демонстрували своє походження і становище в суспільстві.

Особливого значення аксесуари набули за часів життя Марії-Антуанетти, королеви Франції, її можна вважати одним з найяскравіших взірців способу життя носія гламуру. Велике значення мали коштовності та дорогоцінне каміння, що часто виконувало функцію гудзиків або запонок. Наприклад, її улюбленим комплектом аксесуарів були біла сумочка, розшита перлинами, й такі ж черевички [9]. Модними у цей період стали: легкі шовкові косинки, світлі панчохи, оздоблені вишивкою золотом та сріблом, персні, іноді на кожному з пальців, браслети, кольє, сережки й золоті годинники на ланцюжку. Такі аксесуари, як пальчатки, віяла, сумочки, парасольки, – теж демонстрували статус власника. Вони були дорогими й вишукано оздобленими, додавали костюмові декоративності й цінності, а носієві костюма – громадської значимості [3, с. 104–108].

Модний костюм кінця XIX ст. був перевантажений деталями, декором і прикрасами. Незмінними аксесуарами гламурного костюму стали мереживні парасольки, капелюшки, рукавички. Набули популярності боа з пір’я і палантини з хутра. Спокусливості й сексуальності костюмові додавали чорні панчохи, що не просто контрастували з основним кольором сукні, а й стали провокуючим елементом гламурного костюма [6].

У аристократок протягом усього XIX століття був популярним лорнет – інколи не стільки як помічник при короткозорості, скільки як вишуканий аксесуар, що свідчить про багатство і смак власниці. Але в кінці століття поширилися окуляри і пенсне. Люди вищого кола не виходили на вулицю будь-якої пори року без рукавичок. Жіночі рукавички робили із замші й лайки, але вони могли бути і в’язаними з фільдекоса або мереживними. На бали і прийоми дами надягали довгі, вище ліктя, білі шовкові або лайкові рукавички.

У період модерну елегантне вбрання доповнювали належними аксесуарами; дами вищого класу носили зазвичай небагато прикрас, часто обмежуючись довгою ниткою перлів, але в урочистих випадках, звичайно, не упускали можливості використати ювелірні прикраси. Наприклад, прикраси Рейс Лаліка, одного з найвідоміших ювелірів епохи модерну. Як і багато інших французьких майстрів, він створював незвичайні форми і фантазійні образи, використовуючи типові для модерну міфологічні мотиви, зображуючи русалок та інших дивовижних істот.

Невід’ємними атрибутами гламурних костюмів початку XX ст. були капелюшки, дизайн яких змінювався безперестанку – побутували різні види капелюхів для жінок різного віку і на різні випадки, але найпопулярнішим варіантом були величезні пишні капелюхи зі складною обробкою. Капелюхи виготовляли з фетру, шовку, оксамиту та інших тканин (часто на дротовому каркасі) або соломи. Для підкладки використовували тонкі бавовняні тканини чи шовк. Поширеним варіантом обробки були пишні банти і розетки зі шовку, батисту, мережива, тафти або складні драпірування з різних тканин, найчастіше тонких, повітряних – тюлю, газу, а також шовку й оксамиту. Декорували такі капелюшки рюшами, стрічками, блискітками і стеклярусом, імітацією дорогоцінних каменів. Зимові капелюхи обробляли хутром. Особливо популярними були штучні квіти, часто навіть букети – такі “квіткові” капелюхи надягали в театри і на концерти, а на вулиці носили тільки влітку. Туфлі мали переважно “французький каблук”, їх виготовляли з найм’якшої шкіри шевро – шкіри ягняти особливо тонкої вичинки. Усі моделі взуття мали подовжені носки, декоровані пряжками або із закритим підйомом – “язиком”, у моді були півчобітки і черевички зі шнурівкою. На “французький каблук” прикріплювали металеву накладку – “помпадур” зі сталі [2].

У результаті дослідження гламурного костюма кінця XIX – початку XX ст., було встановлено, що саме в цей період відбулося його зародження, а аксесуарам та доповненням була відведена особлива роль в його формоутворенні. Насамперед, аксесуари виконували тільки з дорогих та високоякісних матеріалів, оздоблювали багатим декором, що могли

дозволити собі тільки знать та люди з достатком, таким чином демонструючи соціальний статус. Дослідження показало, що невід’ємним атрибутом гламурного костюма в цей період були рукавички, головні убори, взуття на підборах та коштовні прикраси, які мали не тільки практичну, а й декоративну значимість.

Упродовж другої половини ХХ ст. відбулися значні зміни у формоутворенні модного костюма та змінився підхід до аксесуарів: важливою стала не їх вартість, а той шокуючий ефект, який вони справляли на довколишніх. Неможливо уявити гламурних модниць 1920-х рр. без довгої нитки перлів, а вечірне вбрання доповнювали багато декорованою пов’язкою на чоло або вуаллю, прикрашеною бісером. Удень одягали розкішні капелюхи. Модні головні убори обробляли декоративними рядками, атласними стрічками, квітами, оздоблювали стразами. Капелюшки прикрашали пір’ям, брошками та спеціальними шпильками.

Дослідники вважають, що саме у короткий проміжок часу між двома світовими війнами сформувався “класичний гламур” як досконалий стиль. У цей час колористичної цілісності костюма досягали за рахунок одноколірних аксесуарів, що стало традиційним принципом формоутворення класичного гламурного костюма, який залишається актуальним і у наш час. Обов’язковими елементами в його структурі є нашійні дорогоцінні прикраси, високі рукавички, масивні коштовні прикраси – сережки, кольє, брошки, пряжки, браслети, декоративні пояси [2].

Серед аксесуарів і доповнень костюма найбільшу популярність мали капелюшки. Разом із тим, для пишних зачісок і поїздок у кабриолеті стало модним пов’язувати хустки. Надзвичайно актуальними залишалися ювелірні прикраси. Щоправда, діамантів уже не носили в будень, але їх блиск і розкіш з успіхом замінили прикраси з напівдорогоцінного каміння – кришталю, топазів і малахіту. Модниці носили порівняно масивні браслети, кліпси, які мали, проте елегантні форми. Довершував гламурний образ новий для нього аксесуар – сонцезахисні окуляри, прикрашені стразами, і модної форми із загостреними кутами [10]. Актуальними були елегантні туфлі на невисоких підборах із загостреним носком. Згодом поширилися шпильки, що стали символом образу гламурної жінки, як і сукня з пишною спідницею і панчохи. Популярними були й балетки; ця обставина є свідченням того, що розвитку гламурного стилю індустрія моди приділяла велику увагу і задля цього не просто розширювала асортимент виробів, а й робила його різноманітним, таким, щоб задовольняв найвибагливіші смаки.

ХХ століття характерне великою різноманітністю та варіацією аксесуарів. Найбільших змін зазнали головні убори і взуття, дизайнери та кутюр’є на початку століття створювали конструктивно складні форми капелюшків із багатим декором, які з часом трансформувалися в елегантні маленькі капелюшки, прикрашені брошками, вишивкою ручної роботи, дорогоцінним і напівдорогоцінним камінням. У цей час культура гламуру проникала в різні верстви населення, жінки всіляко намагалися копіювати образи кінозірок. Головними атрибутами стилю залишалися рукавички, взуття на підборах, нитка перлів та коштовні прикраси, але відбулися значні зміни у формоутворенні, дизайні й використанні новітніх матеріалів. Велику увагу приділяли декоруванню та оздобленню виробів.

Особливістю гламуру початку ХХІ ст. стало те, що він лише для незначної групи споживачів є органічним та прийнятним і як спосіб життя, і як ідеологія, і як специфіка стилізації власної зовнішності через костюм та доповнення до нього. Серед аксесуарів, які дизайнери використовують з метою популяризації гламуру, варто виділити наступні: взуття на високих підборах, сумочки різної форми, рукавички та пальчатки і капелюшки. Все це досить часто оздоблене дорогоцінним або напівдорогоцінним камінням, інколи вишивкою і стразами.

Отже, дослідивши та проаналізувавши гламур від його зародження – як способу життя, до формування в самостійний стиль у дизайні одягу з характерними ознаками, константами й характеристиками, доцільно зазначити, що протягом усього часу аксесуари були невід’ємною складовою формоутворення гламурного костюма. До основних аксесуарів та доповнень фахівці відносять: взуття на високих підборах, головні убори різної форми та конфігурації, від об’ємних капелюшків ХІХ ст. до сучасних вуалевих пов’язок на чоло, рукавички й пальчатки – виготовлених, як правило, з якісних матеріалів та оздоблених вишивкою ручної роботи, мереживом, стразами й напівдорогоцінним камінням; коштовні ювелірні прикраси, зокрема

нитка перлів, яку носили свого часу Марія-Антуанетта та К. Шанель і О. Хепберн. Доведено, що на початку ХХІ ст. більшість аксесуарів і доповнень утратили або змінили свої функції та призначення й нині є більше декоративними; та незмінною у всі часи залишалася демонстрація соціального статусу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балдано И. Ц. Мода ХХ века. Энциклопедия. Санкт-Петербург, 2002. 400 с.
2. Будяк В. В. Гламур в дизайні костюма кінця ХІХ – початку ХХІ століття : дис. ... канд. мист. : 17.00.05. – дизайн / Харківська державна академія дизайну та мистецтв. Харків, 2018. 280 с.
3. Вострикова О. В. Искусство костюма в контексте социокультурного развития России первой четверти ХХ века : дис. ... канд. искусств. : 17.00.04 – изобразительное, декоративно-прикладное искусство и архитектура / Московский государственный художественно-промышленный университет им. С. Г. Строганова. Москва, 2004. 188 с.
4. Гандл С. Гламур / пер. с англ. под. ред. А. Красниковой. Москва, 2011. 384 с.: ил.
5. Калашникова О. В. Роль аксессуаров в женском светском костюме Франции 1870–1910 гг.: дисс. ... канд. искусств. : 17.00.04. – изобразительное и декоративно-прикладное искусство и архитектура / Санкт-Петербургская государственная художественно-промышленная Академия. Санкт-Петербург, 2006. 266 с.
6. Колпачева Е. А. Период 1. 1900–1907 гг. История моды и проектирование одежды. URL: <http://fashionlib.ru/books/item/f00/s00/z0000006/st003.shtml> (дата звернення: 17.02.2014).
7. Ожегов С. И. Словарь русского языка. Москва, 1997. 944 с.
8. Орленко Л. В. Терминологический словарь одежды. Москва, 1996. 352 с.
9. Сапори М. Роза Бертен: Кутюрье Марии-Антуанетты / пер. с англ. под ред. А. А. Бряндинской, Москва, 2010. 172 с.
10. Сатарова Е. В. Мультимедийное пространство гламура. *Вестник КГУ им Н. А. Некрасова*. 2010. № 1. С. 223–226.
11. Стил В., Парк Дж. Готика. Мрачный гламур / пер. с английского Кс. Щербино. Москва, 2011. 192 с.: ил.
12. Уайт Н., и Гриффитс Й. Fashion-бизнес: теория, практика, феномен / пер. с англ. – А. Н. Поплавская; науч. ред. А. В. Попова. Минск, 2008. 272 с.
13. Basinger J. A Womans View: How Hollywood Spoke to Women 1930–1960. London, 1994. 137 p.
14. Falluel F. Les Indispensables accessoires. XVI–XX siècle. Costume & Coutume: 16 mars – 15 juin 1987 / Catalogue redige par Jean Cuisenier. Paris : Edition de la Reunion des Musees Nationaux, 1987. pp. 162–164.
15. Skott C. The Spoken Image: Photography and Language. London, 1999. 156 p.

REFERENCES

1. Baldano, I. (2002). Fashion of the XX Century. *Entsiklopediya* [Encyclopedia], St. Petersburg. (in Russian).
2. Budiak, V. (2018). “Glamour in design of a costume at the end of the XIXth – beginning of the XXIst centuries”: The dissertation of the candidate of Art Studies: specials 17.00.07 – “Design”, Kharkiv State Academy of Design and Arts, Kharkiv, 292 p. (in Ukrainian).
3. Vostrikova, O. (2004). “The art of costume in the context of socio-cultural development of Russia in the first quarter of the twentieth century”: The dissertation of the candidate of Art Studies: specials 17.00.04 – “Fine Arts, Decorative Arts and Architecture”, S. Stroganov Moscow State Art and Industrial University, Moscow, 2004, 188 p. (in Russian).
4. Gandl, S. (2011). *Glamour* [Glamour], Transl. from English A. Krasnikova, Moscow. (in Russian).
5. Kalashnikova, O. (2006). “The role of accessories in women’s secular costume in France 1870–1910”: The dissertation of the candidate of Art Studies: specials 17.00.04. “Fine and Decorative Arts and Architecture”, St. Petersburg State Art and Industrial Academy, St. Petersburg, 266 p. (in Russian).

6. Kolpacheva, E. Period 1. 1900–1907. Fashion history and fashion design. URL: <http://fashionlib.ru/books/item/f00/s00/z0000006/st003.shtml> (date of appeal: 02/17/2014).
7. Ozhegov, S. (1997). *Slovar russkogo yazyka* [The dictionary of the Russian language], Moscow. (in Russian).
8. Orlenko, L. (1996). *Terminologicheskii slovar odezhdy* [The terminological dictionary of clothing], Moscow. (in Russian).
9. Saponi, M. (2010). *Roza Bertin: Kutyur'e Marii-Antuanetty* [Rosa Bertin: The Couturier of Maria Antoinette], translated from English. under ed. of A. Bryandinskaya, Moscow. (in Russian).
10. Satarova, E. (2010). Multimedia space of glamor. *Vestnik KGU im N. A. Nekrasova* [Herald of N. Nekrasov KGU], no. 1, pp. 223–226. (in Russian).
11. Steele, V. and Park, J. (2011). *Gotika. Mrachnyy glamur* [Gothic. Gloomy glamour], Transl. from English: K. Shcherbino, Moscow. (in Russian).
12. White, N. and Griffiths, I. (2008). *Fashion-biznes: teoriya, praktika, fenomen* [The Fashion Business: Theory, Practice, Image], Transl. from English A. Poplavskaya, scientific editor A. Popova, Minsk. (in Russian).
13. Basinger, J. (1994). *A Womans View: How Hollywood Spoke to Women 1930–1960*. London. (in English).
14. Falluel, F. (1987). Indispensable accessories. XVI-XX century. *Costume & Custom: March 16 – June 15, 1987, Catalogue redige par Jean Cuisenier. Paris: Edition de la Reunion des Musees Nationaux* [Catalog written by Jean Cuisenier. Paris: Edition of the Reunion of the National Museums], pp. 162–164 p. (in French).
15. Skott, C. (1999). *The Spoken Image: Photography and Language*, London. (in English).

УДК 7.036:047/041.7

DOI: <https://doi.org/10.25128/2411-3271.19.2.24>

Анатолій Жук

<https://orcid.org/0000-0002-7141-5102>

аспірант

Львівська національна академія мистецтв

1604102018@ukr.net

СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПЛЕНЕРНОГО РУХУ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У статті розглянуто сучасний стан та особливості розвитку плерного руху в Україні. Класифіковано плерний рух і на конкретних прикладах проаналізовано особливості його розвитку в Україні. Доведено, що зростання плерного руху формує характерне для нашої країни художнє і мистецьке середовище. Пленери структуровані за своїми типами й завданнями. Останнє десятиліття виявляє тенденцію щодо уведення їх як інтегральної частини культурно-мистецьких заходів різного рівня, де пленери відіграють роль мистецької компоненти. Також, пленери активізують виставкову діяльність і сприяють комерціалізації результатів художньої творчості.

Ключові слова: плер, сучасний плерний рух в Україні, культурно-мистецькі заходи.

Анатолій Жук

аспірант

Львовская национальная академия искусств